

Lakivaliokunta@eduskunta.fi

Viite: Eduskunnan lakivaliokunnan lausuntopyyntö 26.11.2020

Asia: Lausunto hallituksen esityksestä 233/2020 vp konkurssilain 2 luvun 3 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan lakivaliokunta on varannut Helsingin käräjäoikeudelle mahdollisuuden lausunnon antamiseen hallituksen esityksestä konkurssilain väliaikaiseksi muuttamiseksi. Esityksen mukaan konkurssiuhkaisen maksukehotuksen noudattamatta jättäminen muodostaisi maksukyvyttömyysolettaman vasta, jos velallinen ei ole 30 päivän kuluessa velkojan maksukehotuksesta maksanut velkojan selvää ja erääntynyttä saatavaa. Väliaikainen laki on tarkoitus saattaa voimaan 1.2.2021 ja sen voimassaolo päättyisi 30.9.2021.

Esityksen tavoitteena on helpottaa velallisten tilannetta antamalla niille aiempaa enemmän maksuaikaa maksukehotuksen tiedoksiannon jälkeen ja siten myös enemmän aikaa järjestellä talousasioitaan, edistään selviytymistä koronaviruspandemiasta 1.5.2020 alkaen voimassa olleiden konkurssilain väliaikaislakien (291/2020 ja 721/2020) jälkeen. Ehdotetun muutoksen myötä velallisen maksuaika pitenisi viikosta 30 päivään.

Kuten esityksessä on todettu (kohta 4.2), normaaliolosuhteissa maksukehotuksen määrääjän pidentäminen ei juurikaan muuttaisi velallisten tilannetta. Konkurssihakemus on tehtävä 3 kuukauden kuluessa velallisen konkurssiuhkaisen maksukehotuksen mukaisen maksuajan päättymisestä. Ehdotetusti maksuaikaa pidennettäessä myös maksukehotuksen käyttöaika tuomioistuimessa vastaavasti siirtyisi eteenpäin. Velkojan konkurssihakemus on käytännössä tehty harvoin heti maksuajan päättymisen jälkeen, selvästi useammin 1-3 kuukauden kuluessa maksuajan päättymisestä. Velkojat ovat siten usein varanneet velalliselle aikaa maksujärjestelyihin konkurssilain edellyttämää enemmän ja mahdollisesti myös neuvotelleet velallisen kanssa eri maksujärjestelyistä. Viimeksi mainitun kaltaisissa tilanteissa ehdotettu lakimuutos ei muuttaisi käytännössä konkurssiasian etenemistä tuomioistuimessa. Ehdotettu lakimuutos kuitenkin mahdollistaisi kaikissa maksukehotuksen käyttötapauksissa ainakin kuukauden ajan selvittää ja järjestellä velallisen maksuasioita ilman, että tähän tarvitsisi velkojan myötävaikutusta. Siirryttäessä takaisin maksukehotuksen yleisempään käyttöön aiemmin säädettyjen konkurssilain väliaikaislakien rajoitusten jälkeen velallisilla saattaa olla tarvetta

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Telefax	Sähköposti
PL 650 00181 HELSINKI	Porkkalankatu 13 00180 HELSINKI	029 56 44200	029 56 44417	helsinki.ko@oikeus.fi

26.11.2020

tällaiselle automaattiselle, sinänsä kohtuulliselle ehdotetulle lisäajalle. Hallituksen esitys on kannatettava.

Konkurssiasioden käsittelyssä tuomioistuimessa pyritään viivytyksettömään käsittelyyn konkurssiasioden kiireellisestä luonteesta johtuen. Maksukyvyttömyysolettamista nimenomaan konkurssiuhkainen maksukehotus on ollut yleisesti käytetty peruste velallisen maksukyvyttömyyttä osoittaessa. Väliaikaislait ovat edelleen 1.5.2020 lukien mahdollistaneet konkurssiuhkaisten maksukehotusten käytön tuomioistuimissa maksukyvyttömyysolettamana, mutta käyttömahdollisuudet ovat olleet selvästi tavanomaista rajoitetummat. Tämä on osaltaan johtanut konkurssihakemusten vähentymiseen.

Esityksen kohdassa 5 esitetyt vaihtoehdot a ja b edellyttäisivät näytön esittämistä tuomioistuimessa maksukyvyttömyyden ajankohdasta ja/tai sen syistä, mikä voisi aiheuttaa vaikeitakin käytännön ongelmia näyttövelvolliselle ja samalla selvästi pidentää konkurssiasioden käsittelyyn kuluva aikaa muun muassa istuntojen lisääntyessä tästä johtuen. Maksukyvyttömyyden syitä voi olla vaikea eritellä ja niitä voi olla paljon. Eri seikkojen syy-yhteys velallisen maksukyvyttömyyteen saattaisi olla hankala osoittaa tuomioistuimessa. Tulevaisuuden ennustaminen maksukyvyn palautumisen suhteen on myös muuttuvissa olosuhteissa vaikeaa (kohta b). Velallisella ei ole myöskään velvollisuutta edes osallistua konkurssihakemuksen käsittelyyn. Sillä on mahdollisuus pysyä passiivisena ja olla antamatta mitään tietoja maksukyvyttömyydestä tai sen syistä konkurssihakemusta käsiteltäessä. Konkurssiasian käsittelystä asiaan osalliselle aiheutuvat mahdolliset kustannukset eivät myöskään yleensä ole oikeudenkäyntikuluina korvattavissa vaan jäävät osallisen omaksi tappioksi. Tarve esimerkiksi avustajien käyttöön voisi tulkinnallisissa ja näytöllisesti hankalissa tilanteissa lisääntyä. Vaihtoehdot a ja b eivät siten vaikuta kannatettavilta.

Yrityssaneerauksen kautta elinkelpoiset yritykset voidaan suojata konkurssilta. Yrityssaneeraushakemukset yleensä estävät konkurssiin asettamisen yrityssaneeraushakemuksen ratkaisuun saakka, mutta ne eivät estä konkurssiasian käsittelyä tuomioistuimessa. (laki yrityksen saneerauksesta 24 §)

Siirtymäsäännöksen ja sen perustelujen (kohdat 7 ja 8) osalta toteamme, että väliaikaislakien 291/2020 ja 721/2020 voimassaolokautena konkurssiuhkaisen maksukehotuksen käyttö tuomioistuimessa rajoitetusti, siirtymäsäännösten sallimassa laajuudessa, on ollut mahdollista ja maksukehotuksia on käytettykin. Maksukehotus viikon maksuajalla muodostaa näissä tapauksissa maksukyvyttömyysolettaman myös 1.5.2020-31.1.2021 vireille tulleissa konkurssihakemuksissa. Nyt ehdotetun siirtymäsäännöksen osalta voisi kyseeseen tulla esimerkiksi vaihtoehto, että 7-päiväinen konkurssiuhkainen maksukehotus olisi annettu tiedoksi ja konkurssihakemus olisi tullut vireille ennen ehdotetun uuden lain voimaantuloa

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Telefax	Sähköposti
PL 650 00181 HELSINKI	Porkkalankatu 13 00180 HELSINKI	029 56 44200	029 56 44417	helsinki.ko@oikeus.fi

26.11.2020

siirtymäsäännösten sallimissa puitteissa, vaikka konkurssiin asettaminen ratkaistaisiin vasta 1.2.2021 jälkeen. Konkurssiuhkaisia maksukehotuksia, joiden tarkoittamat saatavat ovat erääntyneet ennen 1.3.2020, käytetään edelleen. Näihin ennen nyt ehdotetun lain voimaantuloa vireille tullessiin konkurssihakemuksiin sovellettaisiin aiempia säännöksiä eli myös maksukehotuksen viikon maksuaikaa, vaikka hakemus olisi vireillä vielä 31.1.2021 jälkeenkin. Jos konkurssihakemus tulisi vireille vasta 31.1.2021 jälkeen, sovellettaisiin hallituksen esityksen mukaan tätä aiemminkin tiedoksiannettuihin maksukehotuksiin 30 päivän maksuaikaa, vaikka niissä olisi mainittu vain viikon maksuaika. Esityksen siirtymäsäännös sisältää jo mainitut vaihtoehdot.

Muilta osin käräjäoikeudella ei ole lausuttavaa.

Lausunnon on valmistellut kärjätuomari Hannele Piisi.

Laamanni

Tuomas Nurmi

Postiosoite

PL 650
00181 HELSINKI

Käyntiosoite

Porkkalankatu 13
00180 HELSINKI

Puhelin

029 56 44200

Telefax

029 56 44417

Sähköposti

helsinki.ko@oikeus.fi